

kans&

Het magazine van Kansen voor West

Nº 2 2026

Quantum uit Nederland

**Afval
wordt waarde**

**Slim investeren
in innovatie**

Medegefinancierd door
de Europese Unie

10 Fieldlab als springplank voor innovatie

- 03 Voorwoord
- 04 Samen bouwen
- 06 Upcyclen Utrecht
- 08 Eiwitten 'uit de lucht'
- 10 Fieldlab als springplank voor innovatie
- 12 Column Maaïke Zwart
- 14 Quantum uit Nederland
- 18 Oscar Circulair Rotterdam

14 Quantum uit Nederland

- 22 Niet elk goed idee is een goed project
- 24 Onderzoeksinfrastructuur als versneller
- 26 Van wegwerpbeker naar werkgeluk
- 27 Kapitaal met karakter
- 30 Van boerenerf naar energienet
- 32 Van vismes naar vision-technologie
- 35 Vooruitblik editie Kans& 2027

Colofon

Uitgever
Kansen voor West

Hoofdredactie
Kansen voor West

Redactie
Hans Langstraat

Fotografie
Redactie Kansen voor West

Art director / Vormgeving
Reclameloods Rotterdam BV

Drukwerk
Drukwerkdeal

FSC-gecertificeerd met
licentiecode C103631
en certificaatcode
CU-COC-816048.

Innovatie krijgt waarde in de praktijk

Voor u ligt een nieuwe editie van Kans&. Een editie die laat zien hoe innovatie, samenwerking en ondernemerschap in West-Nederland steeds vaker samenkomen in concrete toepassingen. Niet als toekomstmuziek, maar als ontwikkelingen die vandaag al zichtbaar zijn in onze regio.

Wat mij opvalt in de projecten van deze editie, is dat veel innovaties zich bevinden op het kantelpunt tussen experiment en praktijk. Dat zie je terug in de verhalen over quantumtechnologie, waterstof, fieldlabs, medische innovatie en circulaire productie. Ideeën die ooit begonnen in een laboratorium of als lokaal initiatief, groeien door naar oplossingen die straks op grotere schaal impact kunnen maken.

Juist daarin ligt de kracht van Kansen voor West. Europese middelen helpen om nieuwe technologieën, samenwerkingen en toepassingen sneller verder te brengen. Vaak precies op het moment waarop ondernemers en onderzoekers een volgende stap willen zetten, maar de risico's nog groot zijn.

West-Nederland heeft alles in huis om daarin voorop te lopen. We beschikken over sterke kennisinstellingen, innovatieve ondernemers, internationale havens, hightechbedrijven en regio's waar samenwerking vanzelfsprekend is. Dat ecosysteem zie je terug in dit magazine.

Van eiwitten produceren zonder landbouwgrond tot fieldlabs waar bewoners nieuwe energiesystemen testen. Van slimme medische infrastructuur tot circulaire ketens waarin afval opnieuw grondstof wordt. Achter al die projecten zitten mensen die

durven te experimenteren, samen te werken en vooruit te kijken.

De uitdagingen waar Europa voor staat zijn groot. Denk aan energie, grondstoffen, voedselzekerheid, digitalisering en economische weerbaarheid. Tegelijkertijd zie ik dagelijks hoeveel innovatiekracht aanwezig is in onze regio.

Met Kansen voor West willen we die beweging blijven ondersteunen. Door ruimte te geven aan innovatie, samenwerking te versterken en goede ideeën verder te helpen richting toepassing. Want uiteindelijk krijgt innovatie pas echt waarde als zij landt in de praktijk.

Veel lees- en kijkplezier!

Ruud van Raak

Programmamanager Kansen voor West sinds 2009

Samen bouwen aan de economie van morgen

Feiten, opbrengst, focus en toekomst

Door Ruud van Raak

Europa staat voor grote uitdagingen. De energietransitie vraagt om nieuwe infrastructuur en slimme technologie. De druk op grondstoffen neemt toe. Bedrijven zoeken naar manieren om duurzamer en efficiënter te produceren. Tegelijkertijd wil Europa economisch concurrerend blijven in een wereld waarin technologie en innovatie steeds bepalender worden. Juist daarom zijn regionale innovatieprogramma's belangrijker dan ooit.

Kansen voor West brengt al bijna twintig jaar ondernemers, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties samen rond die grote transitie. Wat begon als een regionaal Europees programma groeide uit tot een netwerk waarin innovatie, economie en maatschappelijke ontwikkeling elkaar versterken. De projecten in deze editie laten

goed zien hoe breed die beweging inmiddels is.

In Amsterdam werkt Farmless aan eiwitten zonder landbouwgrond. Op de TU Delft Campus worden innovaties getest in fieldlabs voordat ze in wijken en steden worden toegepast. In Zuid-Holland werken bedrijven samen aan schaalbare quantumtechnologie.

In Utrecht ontstaan Upcyclecentra waar afval opnieuw grondstof wordt. En in Noord-Holland wordt onderzocht hoe waterstof agrarische ondernemers kan helpen omgaan met netcongestie.

Dat zijn heel verschillende projecten, maar ze hebben één belangrijk ding gemeen: ze maken de stap van idee naar toepassing.

En juist die fase is vaak het moeilijkst.

Veel innovaties stranden namelijk niet omdat het idee slecht is, maar omdat de stap naar opschaling ingewikkeld en risicovol is. Ondernemers hebben testomgevingen nodig, toegang tot kennis, samenwerking met andere partijen en ruimte om te experimenteren. Marktpartijen zijn in die fase vaak nog terughoudend. Daar ligt een belangrijke rol voor Europese programma's zoals Kansen voor West.

Met steun vanuit Kansen voor West kunnen bedrijven, onderzoekers en overheden samenwerken aan innovaties die anders moeilijk van de grond zouden komen. Dat gaat niet alleen over technologie, maar ook over nieuwe vormen van samenwerking, kennisdeling en maatschappelijke impact. Wat deze editie bovendien laat zien, is dat innovatie steeds minder een los technisch vraagstuk is. Innovatie raakt direct aan de samenleving.

Bij Oscar Circulair draait circulaire logistiek samen met sociale werkgelegenheid. CupXchange koppelt herbruikbare bekertjes aan nieuwe kansen op de arbeidsmarkt. Het project HID-INFRA van Sanquin versnelt medische innovatie door onderzoeksfaciliteiten open te stellen voor jonge bedrijven. En binnen The Green Village wordt niet alleen techniek getest, maar ook gekeken hoe bewoners nieuwe oplossingen ervaren in het dagelijks leven.

Die verbinding tussen technologie, economie en maatschappij wordt de komende jaren alleen maar belangrijker.

Europa werkt steeds nadrukkelijker aan strategische autonomie en economische weerbaarheid. We willen minder afhankelijk zijn van andere delen van de wereld voor energie, technologie en grondstoffen. Dat vraagt om sterke regio's met een goed innovatie-ecosysteem.

West-Nederland heeft daarin een sterke uitgangspositie. Met universiteiten, fieldlabs, startups, mkb-bedrijven, havens en kennisclusters beschikken we over een omgeving waarin nieuwe ideeën snel kunnen groeien. Tegelijkertijd vraagt dat ook om samenwerking. Geen enkele organisatie of overheid kan deze transities alleen organiseren. Juist de combinatie van ondernemers, onderzoekers, overheden en maatschappelijke partners maakt het verschil. Dat zien we ook terug

in de projecten die via Kansen voor West worden ondersteund. Innovatie ontstaat niet in isolatie, maar in ecosystemen waarin kennis wordt gedeeld en partijen elkaar versterken.

De komende jaren willen we die beweging blijven versnellen. Door ruimte te geven aan experimenten. Door samenwerking te stimuleren. Door innovatie dichterbij de praktijk te brengen. En door ervoor te zorgen dat goede ideeën daadwerkelijk kunnen doorgroeien naar toepassingen die bijdragen aan een duurzamer, slimmer en weerbaarder Europa. Want uiteindelijk begint de economie van morgen in de regio. ■

Een blik in de werkplaats

Upcyclen Utrecht: waar afval weer waarde krijgt

Wat vandaag nog bij het grofvuil belandt, kan morgen de basis zijn voor een gevel, bankje of expositiewand. Dat is de gedachte achter Upcyclen Utrecht: een project dat de circulaire economie zichtbaar en tastbaar maakt in de stad.

Aan het roer staat Desiree van de Ven, transitieregisseur circulaire economie bij de gemeente Utrecht. Zij werkt aan een vraagstuk dat even logisch als ingewikkeld is: hoe zorgen we dat spullen die we nu weggoeien, hun waarde behouden? Met twintig jaar internationale ervaring, onder meer in Nicaragua, brengt ze een duidelijke overtuiging mee. "Circulariteit is geen trucje, het is een manier van samenleven." In haar werk schakelt ze tussen beleid, praktijk en stad: van verbinder met makers tot

projectleider van concrete plekken waar hergebruik dichtbij mensen komt.

Eeuwig zonde

De aanleiding voor Upcyclen Utrecht lag letterlijk op de Utrechtse afvalscheidingsstations. "We zagen enorme hoeveelheden hout, deuren, kasten en meubels verdwijnen. Ongeveer 25 procent daarvan is één-op-één herbruikbaar, vaak met een kleine reparatie," vertelt Desiree. Voor de gemeente betekent dat kosten voor logistiek en verbranding,

en onnodige CO₂-uitstoot. Tegelijkertijd bleek uit gesprekken met bewoners dat de bereidheid om te hergebruiken groot is - zolang het maar makkelijk en dichtbij is.

Van afvalscheidingsstation naar Upcyclecentrum

Daarom kiest Utrecht voor twee Upcyclecentra. Een traditioneel afvalscheidingsstation is ingericht op snelheid; hoogwaardig hergebruik vraagt juist tijd en aandacht. Op de ene locatie kunnen bewoners bruikbare spullen

Project	Upcyclen Utrecht
Projectcode	KVW3-00202
Projectperiode	2024–2026
Uitvoerder	Gemeente Utrecht, in samenwerking met lokale partners
Locatie	Utrecht (twee Upcyclecentra)
Geïnterviewde	Desiree van de Ven – transitie-regisseur circulaire economie
Missie	Het verkleinen van de huishoudelijke afvalstroom door hoogwaardig hergebruik
Kernwaarden	Lokaal – Educatief – Samenwerkend – Circulair
Focus	Realisatie van twee Upcyclecentra en de pilot 'Stadshout'
Sociaal	Werkgelegenheid en opleidingskansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

inleveren bij de kringloopcontainer op het afvalscheidingsstation en gaan makers en bewoners in het Upcyclecentrum aan de slag met materialen die nog goed bruikbaar zijn. Op de andere locatie worden kringloopgoederen en materialen ingeleverd bij het Upcyclecentrum en verkocht, gedemonteerd en opgewaardeerd: upcyclen in plaats van downcyclen. "Mensen willen liever niet weggooien," zegt Desiree. "Wij creëren een plek waar dat gevoel ook echt kan landen."

Waarom stadshout?

Binnen het project is hout de eerste focus. Niet toevallig. "Hout is één van de grootste huishoudelijke reststromen en tegelijk heel goed herbruikbaar." Het gaat om meubels en plaatmateriaal, maar ook om stamhout van bomen die in de stad worden gekapt. In de pilot Stadshout wordt de keten lokaal gesloten. Bewoners leveren hout in bij het Upcyclecentrum; winkels, decorbouwers en musea gebruiken het opnieuw. Ook de gemeente zelf

past dit toe: na een droogtijd kan stamhout een tweede leven krijgen als bankje, hekwerk of element in de openbare ruimte.

Snel, maar niet toevallig

Dat Utrecht in relatief korte tijd van idee naar uitvoering ging, is geen toeval. Volgens Desiree komt het door een combinatie van politiek draagvlak, enthousiasme in de stad en ondersteuning vanuit Europa. "En door durven bewegen binnen de regels. Niet kijken wat niet mag, maar zoeken naar wat wél kan." De lijst met partners is divers: van makers en sociale organisaties tot ondernemers.

De gemeente vervult een dubbele rol: beleidsregisseur én facilitator van circulair ondernemerschap. Clustervorming rond grondstoffen blijkt daarbij effectief.

De olievlek

Afval stopt niet bij de gemeentegrens. Utrecht deelt actief kennis met andere gemeenten en groeit uit tot proeftuin. Wat hier werkt, kan elders worden toegepast. Ook marktpartijen haken aan. Grote spelers en lokale ondernemers experimenteren met het inzamelen, verwerken of vergoeden van reststromen. Dat vraagt soms nieuwe afspraken, maar zet beweging in gang.

Werk maken van mensen

Circulariteit is meer dan een milieuvraagstuk. In de Upcyclecentra ontstaan werk- en leerplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Via sociale trajecten leren zij demonteren, repareren en sorteren. Tegelijkertijd worden bewoners

betrokken via educatie en workshops. "Als mensen zien wat er met hun spullen gebeurt, verandert hun blik," zegt Desiree. "Afval wordt grondstof."

Europa maakt ruimte

De steun van Kansen voor West is cruciaal. Die maakt onderzoek en innovatie mogelijk, bijvoorbeeld rond de houtketen en productontwikkeling. "Zonder die ruimte was het project minder ver gekomen," aldus Desiree. De lessen reiken inmiddels verder dan Utrecht.

Wanneer is het geslaagd?

Voor Desiree is Upcyclen Utrecht geslaagd als hergebruik normaal is geworden en bewoners het Upcyclecentrum vanzelf weten te vinden. Als materialen lokaal blijven circuleren. En waarom elke Utrechter er een keer geweest moet zijn? "Omdat het leuk is. Je kunt er zelf dingen maken. Dat geeft eigenwaarde."

Die trots is hier volledig circulair. ■

Boek een circulaire inspiratiesessie bij UP Utrecht
Scan de QR-code

Medeoprichter Adnan Oner

Farmless bouwt in Amsterdam aan eiwitten 'uit de lucht'

In Amsterdam werkt de startup Farmless aan iets dat tot voor kort onmogelijk leek: eiwitten produceren zonder landbouwgrond. Geen soja, geen koeien, geen akkers maar micro-organismen die groeien op eenvoudige alcoholen uit CO₂, waterstof of reststromen. Met steun van Kansen voor West bouwde het team een complete pilotinstallatie om deze techniek op grotere schaal te testen.

Medeoprichter Adnan Oner noemt het *"brouwen van eiwitten zoals je bier brouwt maar dan efficiënter, duurzamer en bijna volledig onafhankelijk van landgebruik."* Binnen 24 uur verandert een tank vol micro-organismen in een romige basis voor eiwitpoeder, geschikt voor shakes, repen, yoghurts en talloze andere toepassingen.

Bij onze jaarvergadering brachten we samen met vertegenwoordigers van de European Commission een bezoek aan Farmless. De reacties waren enthousiast. Onder andere Emma Toledano Laredo, Director bij DG REGIO, en Nicolas Gibert-Morin, Head of Unit bij DG REGIO voor Oostenrijk, Duitsland en Nederland, prezen de vernieuwing, de opschaalbaarheid en de directe relevantie voor Europese

voedselzekerheid en duurzaamheid. De technologie van Farmless past uitstekend in de Europese zoektocht naar nieuwe, robuuste systemen voor voedselproductie. Een groot deel van de Europese bodem is nu nog landbouwgrond. Als innovaties zoals deze doorbreken, ontstaat ruimte voor natuur, woningbouw én productie die veel minder druk legt op ecosystemen.

>™ Farmless

Adnan vat het mooi samen

*"Wij maken lekkere eiwitten
zonder landbouwgrond.
Dat is goed voor de planeet
en voor Europa."*

De financiering via Kansen voor West was essentieel om de pilot te realiseren. Privaat kapitaal dekt zelden de risico's van dit soort hardware-intensieve innovaties. Dankzij de nieuwe installatie kan Farmless nu testen op productniveau: smaak, mondgevoel, voedingswaarde en toepassingsmogelijkheden.

De ambitie is stevig: binnen enkele jaren moet de eerste volwaardige Farmless-fabriek draaien. Een installatie kan jaarlijks een miljoen kilo eiwit produceren, genoeg om honderdduizenden mensen te voeden. ■

Van experiment naar toepassing

Fieldlab als springplank voor innovatie

Nederland loopt voorop in innovaties rond energie, klimaat en de gebouwde omgeving. Toch blijft de stap van experiment naar toepassing een uitdaging. Op de TU Delft Campus brengen fieldlabs onderzoekers, bedrijven en overheden samen om innovaties te testen en klaar te maken voor gebruik in de praktijk.

Praktijk en onderzoek versterken elkaar

Twee perspectieven komen samen in The Green Village op de TU Delft Campus. Marjan Kreijns, directeur van The Green Village, werkt dagelijks aan het mogelijk maken van testen en opschalen. Hannah Fults, promovendus aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU Amsterdam), onderzoekt binnen het programma Fieldlabs@Scale van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) hoe fieldlabs bijdragen aan opschaling.

Waar Marjan zich richt op de praktijk, onderzoekt Hannah hoe opschaling werkt. Ze volgt

innovaties gedurende één tot twee jaar en analyseert welke factoren helpen om oplossingen verder te brengen. Die combinatie van praktijk en onderzoek levert waardevolle inzichten op voor innovatoren en beleidsmakers.

Beschermde omgeving om te testen

The Green Village noemt zichzelf nadrukkelijk een fieldlab: een beschermde experimenteeromgeving. "We noemen het een openluchtlaboratorium," zegt Marjan. "Alles is echt, maar je mag hier falen." Innovaties worden eerst getest in het lab, daarna in het fieldlab en pas daarna toegepast in

de echte wereld. In deze omgeving kunnen oplossingen worden aangepast en verbeterd voordat ze breder worden uitgerold.

Op het terrein staan acht woningen waar veertien bewoners wonen. Geen techspecialisten, maar gewone mensen die nieuwe technologie in hun dagelijks leven uitproberen. Hun ervaringen leveren waardevolle feedback op. "Het gaat niet alleen om techniek," zegt Marjan. "De gebruikerservaring bepaalt of een innovatie later echt wordt toegepast."

Samen leren en verbeteren

Voor Hannah is The Green Village een unieke onderzoeksomgeving.

“Er gebeurt hier veel tegelijk,” zegt ze. “Innovaties, samenwerking tussen bedrijven en overheden en betrokkenheid van studenten. Dat maakt het een ideale plek om opschaling te bestuderen.” Een belangrijk verschil met traditionele innovatieprocessen is dat eindgebruikers vroeg betrokken zijn. Netbeheerders, woningcorporaties en andere partners denken mee tijdens de ontwikkeling. Daardoor krijgen innovatoren snel inzicht in wat werkt en wat niet. Na testen volgen pilots in de gebouwde omgeving, bijvoorbeeld in gebouwen van woningcorporaties. Zo ontstaat een continu leerproces tussen fieldlab en praktijk. Innovaties worden getest, aangepast en opnieuw toegepast.

Europese steun als basis

Veel experimenten zijn mogelijk dankzij steun van Kansen voor West. Deze Europese subsidie maakt het mogelijk om infrastructuur en testfaciliteiten te realiseren. Ook helpt de subsidie bedrijven om innovaties in de praktijk te testen en verder te ontwikkelen.

De samenwerking met woningcorporaties laat zien hoe dit werkt. Innovaties worden getest in bestaande gebouwen. Feedback uit

deze pilots leidt tot verbeteringen en oplossingen die beter aansluiten bij gebruikers en beheerders.

Van innovatie naar maatschappelijke toepassing

Het effect van een fieldlab gaat verder dan individuele innovaties. Hannah's onderzoek laat zien dat fieldlabs ook bijdragen aan nieuwe samenwerkingen en kennisontwikkeling. “Kleine experimenten kunnen leiden tot grotere veranderingen,” zegt ze.

Opschaling blijkt geen rechte lijn van test naar markt, maar een gezamenlijk leerproces. Gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen werken samen om innovaties verder te brengen.

Wat in The Green Village wordt getest, is daarom niet alleen technologie, maar ook de manier waarop innovaties hun weg vinden naar de samenleving. Fieldlabs maken die stap mogelijk — van experiment naar toepassing. ■

Van Delft tot Europa: bouwen aan een weerbare toekomst

Fietsend door Delft zie ik hoe onze prachtige historische binnenstad en de meest hightech innovaties samenkomen. Dat is voor mij uniek aan Delft, een historische stad waar wetenschap en innovatie al eeuwenlang een plek hebben, van Antoni van Leeuwenhoek tot de innovaties van vandaag op de TU Delft Campus.

Het maakt me trots om in die traditie te mogen staan. Om met onze innovaties te werken aan de grote uitdagingen van nu, zoals de energietransitie, de toekomst van onze economie en de eiwittransitie. Die grote veranderingen beginnen ook bij kleine keuzes in het dagelijks leven. Dat probeer ik zelf ook. Zo koop ik vrijwel alleen nog tweedehands kleding en eet ik plantaardig.

Wat we in Delft doen, staat niet op zichzelf. De grote opgaven rond energie, innovatie en economische weerbaarheid zijn Europees van schaal, maar krijgen juist lokaal vorm.

Een goed voorbeeld is The Green Village op de TU Delft Campus. Hier worden innovaties niet alleen bedacht, maar ook getest in de praktijk en verder ontwikkeld tot oplossingen die straks in wijken en steden gebruikt kunnen worden. Zoals Marjan Kreijns en Hannah Fults in hun interview in dit magazine laten zien, speelt dit fieldlab een belangrijke rol bij het opschalen van nieuwe ideeën. Mede dankzij Europese steun via Kansen voor West kunnen ondernemers, onderzoekers en overheden hier samenwerken aan oplossingen voor duurzame energie en een klimaatbestendige stad. Denk aan nieuwe manieren om warmte te delen, maar ook aan slimme ontwerpen voor straten en pleinen waar regenwater beter kan wegstromen en de stad beter bestand is tegen extreem weer.

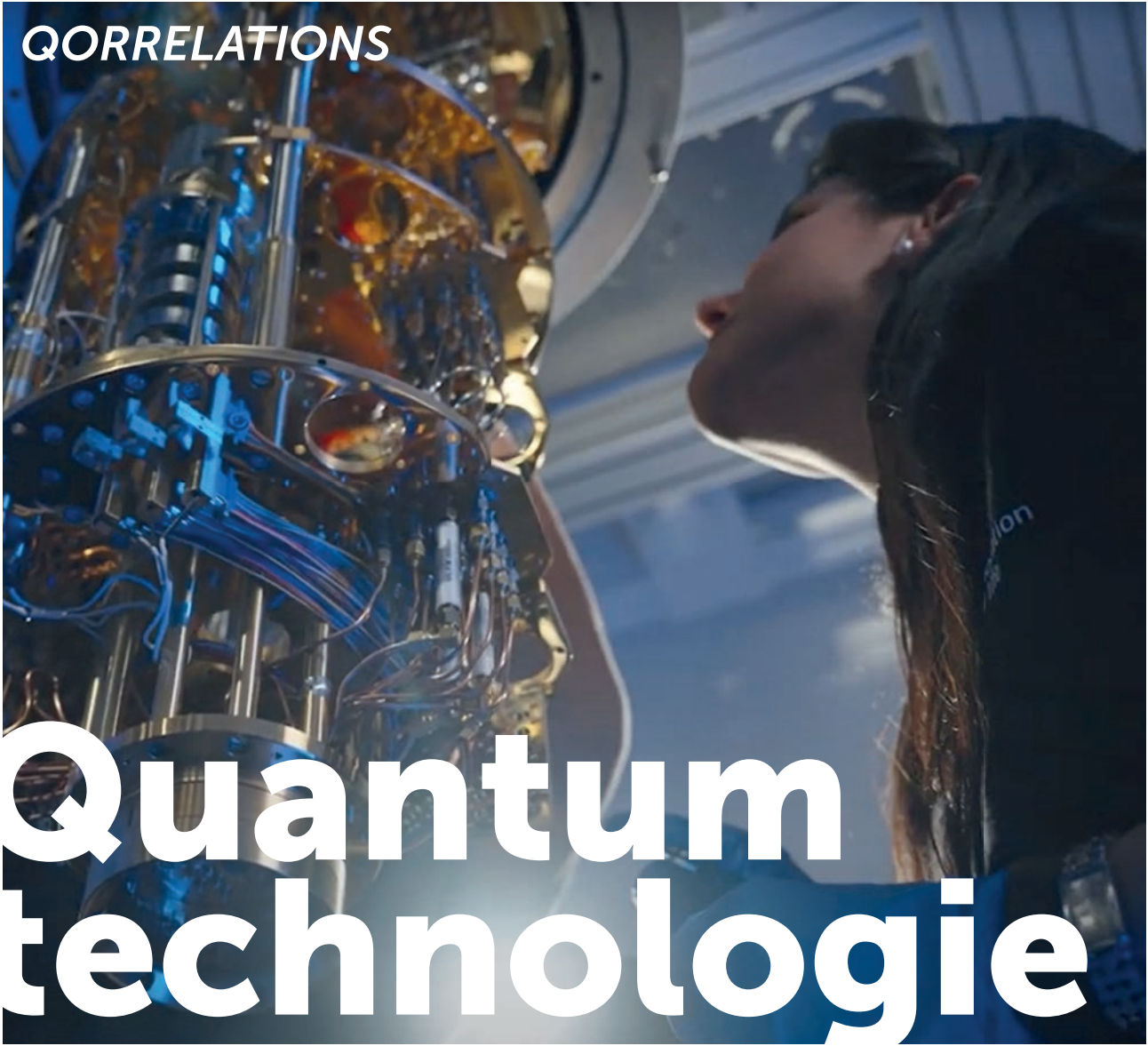
Binnen het programma Kansen voor West neem ik ook deel aan een overleg met bestuurders uit de regio, in het Monitoring Committee. Daar kijken we naar de samenhang tussen projecten en naar wat ze samen opleveren. Samen met collega's Karen van Dantzig en Lotte den Hertog (ook elders in dit magazine aan het woord) bespreken we hoe projecten bijdragen aan Europese thema's zoals weerbaarheid, betaalbaarheid, innovatie, concurrentiekracht en digitale zelfstandigheid. Tegelijk passen ze bij de doelen van Kansen voor West, zoals innovatie, energietransitie, nieuwe banen en samenwerking met het bedrijfsleven. Delft laat goed zien hoe dat samenkomt, met sterke kennisinstellingen, innovatieve bedrijven en plekken waar nieuwe ideeën meteen in de praktijk worden getest. Dat ik onlangs werd verkozen tot Beste Bestuurder van Zuid-Holland zie ik vooral als een erkenning voor het werk dat we samen doen, met partners in de stad, de regio en daarbuiten. Het onderstreept ook de verantwoordelijkheid die we hebben om bij te dragen aan oplossingen die verder reiken dan onze eigen stad.

Tijdens de Rotterdamse Havendagen op 4, 5 en 6 september 2026 zijn die Europese thema's nadrukkelijk zichtbaar. Daar laten we zien hoe innovatie, duurzaamheid en samenwerking bijdragen aan een sterke en weerbare regio.

Elke dag zie ik hoe Delft, samen met partners in Zuid-Holland, West-Nederland en Europa, werkt aan oplossingen die vandaag al verschil maken. Zo bouwen we stap voor stap aan een sterke en weerbare toekomst.

Maaïke Zwart

*Wethouder duurzaamheid, werk & inkomen
en economie - Loco-burgemeester |
Gemeente Delft - Namens STIP Delft*

A woman with long dark hair, wearing a dark blue shirt, is looking upwards with a focused expression. In front of her is a large, intricate piece of scientific equipment, likely a quantum computing system. The equipment features a complex arrangement of metal rods, wires, and components, with some parts glowing with a blue light. The background is a blurred view of a laboratory or industrial setting with blue and white structural elements.

QORRELATIONS

Quantum technologie

van belofte naar toepassing

Quantumtechnologie klinkt nog vaak als iets uit de verre toekomst. Toch werken bedrijven en kennisinstellingen in Zuid-Holland inmiddels volop aan de volgende generatie quantumchips, meetmethoden en testapparatuur. Binnen het Kansen voor West-project QORRELATIONS komt die ontwikkeling samen. Het consortium wil quantumtechnologie niet alleen slimmer maken, maar vooral ook bruikbaar voor de industrie.

Tijdens het gesprek vertellen Johannes Jobst van QuantaMap, Jasper Flipse van VSL en Amber van Hauwermeiren van Orange Quantum Systems hoe belangrijk samenwerking daarin is. Hun organisaties vormen samen met TNO een keten van onderzoek, testen, meten en industrialisatie.

Juist die combinatie maakt QORRELATIONS bijzonder. Waar veel deep-techprojecten vooral in laboratoria blijven hangen, richt dit project zich nadrukkelijk op de stap naar schaalbare productie en toepassing.

“Quantum moet landen binnen de bestaande hightechketen,” zegt Johannes Jobst. “Veel van de kennis die nodig is om quantum door te ontwikkelen, bestaat al in sectoren zoals semicon, mechatronica en chipproductie. De uitdaging is hoe je die kennis samenbrengt.”

"Quantum moet landen binnen de bestaande hightechketen"

Quantumchips begrijpen

De kern van het project draait om een fundamenteel probleem: hoe begrijp en controleer je quantumchips goed genoeg om ze uiteindelijk op grote schaal te kunnen produceren?

Quantumcomputers werken totaal anders dan klassieke computers. Een gewone computer rekent met bits die een 0 of 1 zijn. Quantumcomputers gebruiken qubits, die zich tegelijkertijd in meerdere toestanden kunnen bevinden. Daardoor kunnen bepaalde berekeningen enorm versneld worden.

Johannes gebruikt daarvoor een eenvoudig voorbeeld: "Bij een gewone computer probeer je in een doolhof steeds één route achter elkaar. Een quantumcomputer kan in theorie meerdere of alle routes tegelijkertijd doorrekenen."

Juist die kracht maakt de technologie tegelijk extreem gevoelig. Kleine afwijkingen of defecten kunnen al invloed hebben op de prestaties van een quantumchip. Op dit moment bevatten quantumchips vaak nog enkele honderden qubits, terwijl toekomstige toepassingen honderdduizenden hoogwaardige qubits vragen.

Daarom richt QORRELATIONS zich op een schaalbaar test- en meetproces waarmee defecten veel eerder zichtbaar worden. Dat moet het mogelijk maken om chips sneller, goedkoper en betrouwbaarder te produceren.

Verskillende expertises

Binnen het consortium heeft iedere partner daarin een eigen rol. QuantaMap richt zich op het zichtbaar maken en analyseren van defecten in quantumchips. Orange Quantum Systems ontwikkelt systemen om quantumchips elektrisch te testen. VSL houdt zich bezig met nauwkeurige meetmethoden en standaardisatie, terwijl TNO als onderzoeks- en ontwikkelpartner werkt aan de chiptechnologie zelf. Volgens Jasper Flipse zijn juist die

meetmethoden essentieel voor de toekomst van quantumtechnologie. "Als je prestaties van quantumchips niet goed kunt meten, kun je ze uiteindelijk ook niet betrouwbaar produceren."

Het consortium wil de ontwikkelde technologie uiteindelijk laten uitgroeien tot standaard controlepunten binnen de internationale quantumwaardeketen. Daarmee moet niet alleen de technologie versnellen, maar ook de positie van Zuid-Holland binnen de wereldwijde quantumindustrie worden versterkt.

Een groeiend ecosysteem

Volgens de gesprekspartners ontstaat rond Delft en Leiden inmiddels een steeds sterker

quantumecosysteem. Rond TU Delft, Quantum Delta NL en tientallen startups en scale-ups groeit een cluster van bedrijven, onderzoekers en toeleveranciers.

Ook andere Kansen voor West-projecten dragen daaraan bij. Tijdens het gesprek komt bijvoorbeeld het project HAVIK ter sprake, waarin QuantWare, Qblox en Delft Circuits samenwerken aan extreem nauwkeurige quantumoperaties. Waar HAVIK zich meer richt op prestaties binnen quantumhardware zelf, focust QORRELATIONS juist sterker op testen, meten en kwaliteitscontrole tijdens productieprocessen. De projecten vullen elkaar daarmee aan binnen hetzelfde ecosysteem.

“Je kunt dit niet alleen,” zegt Jasper Flipse. “De technologie is te complex en ontwikkelt te snel.”

Europese steun als vliegwiel

Volgens de partners is Europese steun via Kansen voor West onmisbaar om die ontwikkeling mogelijk te maken. Deep-techninnovatie vraagt grote

investeringen, langdurige samenwerking en ruimte om risico’s te nemen.

“Zonder dit soort programma’s zou samenwerking op deze schaal veel moeilijker zijn,” zegt Johannes Jobst. “Nu kunnen bedrijven en kennisinstellingen samen bouwen aan een industrie die nog volop in ontwikkeling is.”

Volgens Amber van Hauwermeiren draait de ontwikkeling van quantumtechnologie uiteindelijk niet alleen om wetenschap, maar ook om mensen die bereid zijn mee te bouwen.

“Quantumtechnologie vraagt niet alleen om quantumfysici,

maar ook om sterke engineers, programmeurs en hightechspecialisten.”

De verwachting is dat quantumprocessors (QPU’s) in de toekomst onderdeel worden van grote datacenters, naast bestaande CPU’s en gespecialiseerde chips. Niet als vervanging van alle computers, maar als aanvulling voor complexe vraagstukken op het gebied van simulaties, materiaalontwikkeling en data-analyse.

“Dit voelt soms nog als pionieren,” besluit Johannes Jobst. “Maar achteraf zou dit best een belangrijk kantelpunt kunnen blijken voor de quantumindustrie in Nederland.”

Project	QORRELATIONS
Projectcode	KVW3-00538
Projectperiode	1 juli 2026 – 31 maart 2028
Regio	Zuid-Holland / West-Nederland
Penvoerder	QuantaMap
Consortium	QuantaMap, Orange Quantum Systems, TNO, VSL
Financieel	Totale projectomvang: € 2.000.448,59 Kansen voor West (EFRO)-bijdrage: € 576.388,90 Subsidiepercentage: 28,81%

Bio's

Johannes Jobst (QuantaMap)

Johannes Jobst is ondernemer en business developer binnen de quantum- en hightechsector. Hij is CEO en medeoprichter van QuantaMap, waar zij werken aan technologie voor het analyseren en visualiseren van defecten in quantumchips. Daarnaast beweegt hij zich actief binnen het bredere quantum-ecosysteem rond Delft en hightechbedrijven zoals DEMCON. Binnen QORRELATIONS richt hij zich op industrialisatie, samenwerking in de waardeketen en de vertaalslag van fundamentele technologie naar praktische toepassing.

Jasper Flipse (VSL)

Jasper Flipse is projectmanager bij VSL en houdt zich bezig met meetmethoden, standaardisatie en betrouwbaarheid binnen quantumtechnologie. Hij heeft daarnaast een achtergrond binnen quantumonderzoek en TNO. Binnen QORRELATIONS werkt VSL aan de methodieken waarmee quantumchips nauwkeuriger getest en gevalideerd kunnen worden, een belangrijke stap richting industriële opschaling.

Amber van Hauwermeiren (Orange Quantum Systems)

Amber van Hauwermeiren is mede-oprichter en branding lead bij Orange Quantum Systems. Hij werkte eerder binnen de quantum- en deep techsector rond Delft en is actief betrokken bij innovatie-ecosystemen en hightech ondernemerschap. Binnen QORRELATIONS richt OrangeQS zich op testoplossingen voor quantumchips, samenwerking met bedrijven en het versterken van het quantumecosysteem in Nederland.

Doel van het project

QORRELATIONS ontwikkelt een schaalbaar test- en meetproces voor supergeleidende quantumchips. Daarmee moeten defecten sneller zichtbaar worden en quantumchips betrouwbaarder en goedkoper geproduceerd kunnen worden. Het consortium wil de ontwikkelde technologie uitbouwen tot een 'control point' binnen de internationale quantumwaardeketen en daarmee de concurrentiepositie van Zuid-Holland versterken.

De ontwikkelingen binnen QORRELATIONS staan bovendien niet op zichzelf. Tijdens het gesprek verwijzen de betrokkenen ook naar eerdere en parallelle quantuminitiatieven binnen de regio Delft, waaronder het EFRO-project HAVIK. Dat project richt zich op het behalen van extreem hoge nauwkeurigheid — zogeheten 2Q-gate fidelity — binnen quantumcomputersystemen.

Waar HAVIK zich vooral richt op prestaties binnen quantumhardware zelf, focust QORRELATIONS nadrukkelijker op het schaalbaar testen, meten en analyseren van quantumchips tijdens productieprocessen. Daarmee vullen de projecten elkaar volgens de betrokkenen aan binnen het snelgroeiende quantumecosysteem van Zuid-Holland.

HAVIK is een samenwerking tussen QuantWare, Qblox en Delft Circuits en loopt van maart 2025 tot maart 2027. Het project ontvangt €800.000 van Kansen voor West. ■

Het EFRO-project HAVIK richt zich op het verbeteren van de betrouwbaarheid van quantumoperaties in quantumcomputers. Het consortium wil een zogeheten 2Q-gate fidelity van meer dan 99 procent behalen, een belangrijke benchmark voor nauwkeurige quantumcomputing.

HAVIK is aangewezen als strategisch project binnen Kansen voor West.

Project	HAVIK
Projectcode	KVW3-00355
Projectperiode	maart 2025 – maart 2027
Financieel	Totale projectomvang: € 2.005.895,58 Kansen voor West (EFRO)-bijdrage: € 800.000
Partners	QuantWare, Qblox en Delft Circuits

Oscar Circulair Rotterdam

*Minder vrachtwagens, meer grondstoffen
en werk dat ertoe doet.*

Je ziet het elke dag in de stad, maar zelden sta je erbij stil: bedrijfsafval is een drukke, grotendeels onzichtbare logistieke machine. Ondernemers zetten een container buiten en een paar uur later is die weer leeg. Wie hem ophaalde? Geen idee. Ondertussen rijden er in één straat soms vijf tot negen

verschillende inzamelaars rond, vaak ook nog per afvalstroom met een eigen vrachtwagen. Meer scheiden betekent in zo'n systeem al snel: meer ritten, meer bakken op straat en meer logistiek gedoe. Precies die inefficiëntie was voor Remco Wagemakers aanleiding om het anders te doen. In 2019

richtte hij samen met compagnon Jan Willem van Bokhorst Oscar Circulair op. Het bedrijf positioneert zich nadrukkelijk niet als afvalinzamelaar, maar als regisseur van grondstoffen.

"Ons doel is niet om zoveel mogelijk kilo's op te halen," zegt

“We willen grondstoffen uit de stad halen én tegelijkertijd de bedrijfsafvalmarkt veranderen”

Remco. “We willen grondstoffen uit de stad halen én tegelijkertijd de bedrijfsafvalmarkt veranderen.” Minder restafval door een ander systeem

Het verschil met traditionele inzameling zit vooral in het ontwerp van het model. Waar bedrijven vaak rond de 70 procent restafval produceren, brengt Oscar dat aandeel terug naar ongeveer 30 procent.

Dat gebeurt niet door ondernemers te overladen met instructies, maar door het systeem anders in te richten. Oscar komt twee keer per dag langs bij aangesloten bedrijven. Niet bij de container op straat, maar achter de voordeur. Ondernemers krijgen meerdere kleine inzamelmiddelen in plaats van één grote kliko. Daardoor kunnen ze op dezelfde vierkante meters verschillende afvalstromen scheiden, terwijl het afval schoner blijft.

In keukens staan bijvoorbeeld kleine bakjes voor organisch afval, soms zelfs verwerkt in het aanrecht. “De ondernemer hoeft eigenlijk niets ingewikkelds te doen,” legt Remco uit. “Het model regelt het.” Die frequente contactmomenten maken afval bovendien minder anoniem. Twee keer per dag staat er iemand van Oscar in de zaak die vragen kan beantwoorden en helpt om het scheiden beter te organiseren. Dat maakt gedragsverandering concreet en direct toepasbaar.

Minder logistieke druk in de stad

Hoewel Oscar contracten sluit met ondernemers en niet met gemeenten, merken ook bewoners het effect. In plaats van zware vrachtwagens rijden kleine elektrische voertuigen door de stad. Omdat afval binnen wordt opgehaald, verdwijnen containers bovendien vaker van de stoep. Dat zorgt voor minder zwerfafval, minder uitstoot en meer ruimte

op straat. “Het vergroot de leefbaarheid en vermindert de logistieke druk,” zegt Remco. Sommige ondernemers melden zelfs minder rattenoverlast, al is dat lastig exact te meten. Minder afval op straat betekent simpelweg minder momenten waarop afval open en toegankelijk is.

Concurrentie in een traditionele markt

Oscar opereert in een competitieve markt, maar ziet daar juist ruimte voor verbetering. Volgens Remco zit er in de huidige werkwijze een verborgen inefficiëntie. Traditioneel wordt gewerkt met grote containers die gemiddeld maar voor ongeveer 70 procent gevuld zijn wanneer ze worden geleegd, terwijl wel het volledige volume wordt afgerekend.

Die ruimte gebruikt Oscar om meer service te bieden zonder duurder te zijn. Ondernemers betalen ongeveer hetzelfde als bij een gemiddelde inzamelaar, maar

krijgen intensievere dienstverlening en direct contact.

Het prijsmodel stimuleert bovendien beter scheiden. Restafval is bewust duurder gemaakt. Wie slecht scheidt, merkt dat direct op de factuur. "Dat motiveert om grondstoffen echt apart te houden."

Circulair én sociaal

Naast circulariteit speelt sociaal ondernemerschap een centrale rol. Oscar biedt werk aan mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, maar ziet dat niet als een apart traject.

"We betalen gewoon normale salarissen en draaien een regulier bedrijf," zegt Remco. "Het sociale aspect zit ingebouwd in de manier waarop we werken."

Het bedrijf werkt samen met partners zoals jobcoaches en organisaties voor dagbesteding. Oscar richt zich op het

operationele werk, terwijl partners ondersteuning bieden bij begeleiding en ontwikkeling. Die aanpak levert zichtbare resultaten op. Medewerkers vinden opnieuw werkritme, bouwen zelfvertrouwen op en lossen schulden af. Volgens Remco laat het zien hoeveel arbeidspotentieel er nog onbenut blijft.

Rotterdam als groeiplaats

In Rotterdam begon Oscar op Katendrecht. Vanuit een hublocatie op het terrein van Hunter Douglas worden routes gereden naar onder meer de Kop van Zuid en de Feyenoord-omgeving. Elektrische voertuigen rijden hun rondes en afvalstromen worden eerst lokaal verzameld voordat ze verder worden vervoerd.

Op de hub werken dagelijks vijf tot tien mensen, waarvan ongeveer een kwart tot een derde een arbeidsbeperking heeft. Klanten variëren van horecazaken tot hotels en culturele instellingen zoals Theater Walhalla.

Europese steun als versneller

De Rotterdamse uitbreiding wordt ondersteund door Kansen voor West. Het project ontvangt €207.929 subsidie binnen een totale investering van €519.822. Volgens Remco hielp die steun om het bedrijf sneller in Rotterdam te laten groeien. De subsidie maakte het mogelijk een geschikte hublocatie te realiseren en werkplekken te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. De resultaten zijn inmiddels zichtbaar: acht mensen uit het Nationaal Programma Rotterdam Zuid werken bij Oscar en er is al

Project	Oscar Circulair Rotterdam
Projectcode	KVW3-00155
Projectperiode	14 juli 2023 – 30 september 2025
Uitvoerder	Oscar Circulair B.V.
Financieel	Kansen voor West (EFRO)-bijdrage: €207.929 Privaat: €311.893,32 Totale subsidiabele kosten: €519.822,32
Missie	Van afvalinzamelaar naar grondstoffenmanager
Kernwaarden	Circulair – innovatief – pragmatisch – servicegericht
Sociaal	Werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie

meer dan 800.000 kilo afval en grondstoffen ingezameld.

Blik op de toekomst

De ambitie van Oscar is helder. De komende jaren wil het bedrijf actief zijn in de vier grote steden: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Daarna volgt uitbreiding naar andere gemeenten.

Voor Remco ligt het echte succes echter ergens anders. "Het is geslaagd als we de markt permanent veranderd hebben." ■

Niet elk goed idee is een goed project

Hoe het Monitoring Committee van Kansen voor West kijkt naar ambitie, samenhang en impact

Niet elk goed idee is een goed project. Dat klinkt misschien hard, maar het is precies de vraag die boven elk Europees subsidieprogramma hangt. Want een project kan innovatief zijn, goedbedoeld en energiek, maar draagt het ook bij aan structurele verandering? Past het binnen de grotere koers van Europa én de regio?

Dat is waar het Monitoring Committee van Kansen voor West naar kijkt. Niet als beoordelaar van individuele aanvragen, maar als strategisch geweten van het programma. Het comité volgt de voortgang, bewaakt de samenhang en stelt steeds dezelfde fundamentele vraag: doen we met elkaar de juiste dingen, op de juiste manier, op de juiste plek? Karen van Dantzig is Dutch Urban Envoy namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In haar dagelijkse werk verbindt zij Nederlandse steden met de Europese agenda rondom thema's als duurzame stedelijke ontwikkeling en zet ze zich

breder in op interbestuurlijke samenwerking richting de EU. Lotte den Hertog is opbouwwerker bij Civic Amsterdam in de Indische Buurt in Amsterdam-Oost. Vanuit haar ervaring bewaakt zij binnen het Monitoring Committee het perspectief van gelijke kansen en inclusie. Samen laten zij zien hoe strategie en praktijk samenkomen in de monitoring van een programma dat de regio vooruit moet helpen.

Steden, Europa en de lange lijn

Vanuit haar rol als stedelijk gezant kijkt Karen vooral naar de strategische samenhang. "Europa zet zich steeds meer in op steden en richt zich steeds

meer op stedelijke transitie," zegt Karen. "Denk aan vergroening, woningbouw en digitale ontwikkeling. Dan is het belangrijk dat programma's als Kansen voor West aansluiten op die grotere beweging." Naast de bestaande samenwerking vanuit de Urban Agenda for the EU heeft de Europese Commissie in december 2026 de EU Agenda for Cities gepubliceerd, met een eigen beleidsvisie en actieagenda op steden.

Volgens haar ligt de kracht van het Kansen voor West-programma in de combinatie van economische, sociale en duurzame doelstellingen. "Kansen voor West sluit goed

Karen van Dantzig

v.l.n.r. : Alexa, Mantie en Lotte

"Mijn rol is om de praktijkstem mee te nemen. Bereiken we de juiste groepen, en wie nog niet?"

Lotte

"Je ziet cijfers en rapporten, maar pas als je projecten bezoekt, zie je wat het écht betekent"

Karen

aan op de Europese agenda voor cohesie en transitie. Het ondersteunt innovatie, maar ook sociale ontwikkeling en initiatieven die direct in steden en wijken landen."

Tegelijk kijkt zij binnen het Monitoring Committee nadrukkelijk naar de lange termijn. "We volgen de cijfers en de voortgang, maar impact zie je pas echt als je projecten bezoekt. Die concrete voorbeelden maken zichtbaar wat het programma betekent."

De praktijk als realitycheck

Waar Karen vooral kijkt naar strategie en samenhang, brengt Lotte de dagelijkse praktijk in. "Ik zie dagelijks hoe bewoners en lokale organisaties werken aan hun wijk," zegt Lotte. "Mijn rol in het Monitoring Committee is om dat perspectief mee te nemen. Bereiken we de juiste groepen? En is het programma toegankelijk genoeg voor nieuwe initiatieven?" Veel subsidieaanvragen vragen specialistische kennis en ondersteuning. "Als een groot deel van de aanvragen tot stand komt met hulp van gespecialiseerde bureaus, moeten we ons afvragen wie we niet bereiken. Kleinere organisaties hebben die middelen niet altijd."

Ook digitale innovatie vraagt volgens haar aandacht. "Veel projecten richten zich op digitale oplossingen, bijvoorbeeld in de zorg. Maar niet iedereen kan daarin meekomen."

Juist dat soort vragen hoort volgens haar thuis in het Monitoring Committee. "Als je gelijke kansen belangrijk vindt, moet je daar actief op letten. Anders mis je signalen en sluit je onbedoeld groepen uit." Een concreet voorbeeld hiervan is de zogeheten eco gender gap, doordat mannen en vrouwen duurzaamheidsvraagstukken in de praktijk vaak anders benaderen. "Als de stedelijke adviesgroepen die advies geven over de projecten zelf geen diverse afspiegeling vormen, heeft dat direct effect op welke duurzame projecten uiteindelijk worden goedgekeurd," legt ze uit. Het is volgens haar een treffend voorbeeld van waarom je, om gelijke kansen te beschermen, ook altijd kritisch naar de samenstelling van je eigen commissies en structuren moet blijven kijken.

Meer dan toezicht alleen

Het Monitoring Committee kijkt niet alleen terug, maar ook vooruit. Het comité signaleert trends, bespreekt mogelijke lacunes en helpt het programma koers te

houden in een veranderende Europese context.

Karen ziet daarbij ook een rol als ambassadeur. "We kunnen laten zien wat er gebeurt en welke impact projecten hebben. Nederland wordt vaak gezien als voorloper."

Volgens Lotte zit de kracht van het programma juist in de combinatie van Europese ambitie en lokale uitvoering. "Europa maakt het mogelijk om grote uitdagingen gezamenlijk aan te pakken. Tegelijk worden oplossingen lokaal ontwikkeld en uitgevoerd. Daar maken projecten het verschil."

Ambitie én realisme

Binnen het Monitoring Committee komen deze perspectieven samen. Het comité kijkt niet naar individuele projecten, maar naar het grotere geheel: ontstaat er samenhang, groeit de impact en blijft het programma bijdragen aan de ontwikkeling van de regio? Want uiteindelijk is dat de kern van hun werk: zorgen dat niet alleen goede ideeën ontstaan, maar dat ze ook uitgroeien tot projecten die echt verschil maken. ■

Monitoring Committee Kansen voor West

- Bewaakt de uitvoering van het Kansen voor West EFRO-Programma 2022-2029
- Volgt voortgang, resultaten en besteding van Europese middelen
- Adviseert over koers, prioriteiten en mogelijke bijsturing van het programma
- Bestaat uit vertegenwoordigers van Rijk, regio, Europese Commissie en maatschappelijke partners
- Richt zich op samenhang, impact en aansluiting op Europese en regionale doelen
- Vergadert meerdere keren per jaar, vaak in combinatie met projectbezoeken

*"HID-INFRA is als
de Wegisweg
(uit Harry Potter)
voor innovatie."*

Onderzoeksinfrastructuur als versneller

*Hoe Sanquin Research en start-up LUMABS
samen de 'valley of death' overbruggen*

De kloof tussen een goed idee en een bewezen toepassing is in medische innovatie vaak het grootste obstakel. Juist in de proof-of-conceptfase moeten jonge bedrijven met betrouwbare data aantonen dat hun technologie werkt. Precies daar ontbreekt het start-ups en mkb'ers vaak aan: toegang tot hoogwaardige onderzoeksinfrastructuur.

Bij Sanquin Research in Amsterdam wordt die missing link actief verkleind. Met het project HID-INFRA stelt Sanquin hoogwaardige onderzoeksfaciliteiten open voor externe gebruikers, mede mogelijk gemaakt door Kansen voor West. Projectleider Menno van der Hoorn ziet het als een nieuwe manier van samenwerken. Externe bedrijven krijgen toegang tot middelen die anders moeilijk bereikbaar zijn, terwijl Sanquin zijn apparatuur

efficiënter benut en daarmee ruimte creëert voor nieuwe investeringen.

Een concreet voorbeeld is de samenwerking met start-up LUMABS, geleid door Antonio Soares. Dankzij toegang tot de faciliteiten van Sanquin kon het bedrijf belangrijke stappen zetten in de ontwikkeling van snellere en duurzamere diagnostiek.

Van gesloten research naar gedeelde faciliteiten

Sanquin Research is van oorsprong een omgeving waarin teams sterk vanuit hun eigen domein werken. De omslag naar meer openheid kwam door een succesverhaal met FRAME Therapeutics. Dit bedrijf kreeg toegang tot ruimtes en apparatuur om sneller door de proof-of-conceptfase te komen. Wat normaal drie tot vijf jaar duurt, werd in anderhalf jaar gerealiseerd.

FRAME werd later overgenomen door CureVac.

Dat succes leidde tot nieuwe vragen uit het veld en vormde de directe aanleiding voor HID-INFRA. In dit model fungeert Sanquin als aanbieder van apparatuur en expertise, gekoppeld aan het ecosysteem van het Health & Innovation District (HID), dat de fysieke ruimtes faciliteert. Zo ontstaat een logische plek waar onderzoek, ondernemerschap en opschaling samenkomen.

“Een mutualistische relatie”

Menno beschrijft de samenwerking met een begrip uit de biologie: een mutualistische relatie. Beide partijen hebben er voordeel bij. Externe bedrijven krijgen toegang tot high-end faciliteiten en kennis, terwijl Sanquin zijn capaciteit beter benut.

Dat is cruciaal in de proof-of-conceptfase, die voor veel mkb'ers een erop-of-eronder-moment vormt. Investeerders vragen om reproduceerbare data en een professionele kwaliteitscontext. Voor academische spin-offs, die niet langer binnen hun instituut kunnen blijven, is een plek met vertrouwde infrastructuur essentieel.

High-end, veilig en zorgvuldig

HID-INFRA draait niet om 'even een lab huren'. Het gaat om gecontroleerde en veilige toegang tot complexe faciliteiten. Vooraf wordt vastgelegd wat een gebruiker wil doen. Soms kan dat via selfservice, bij complexe apparatuur gebeurt dit onder begeleiding van een operator.

Privacy en dataveiligheid zijn randvoorwaardelijk. Er wordt gewerkt met gescheiden accounts en afgeschermd domeinen, zodat gebruikers alleen toegang hebben tot hun eigen data. Een sprekend voorbeeld van de meerwaarde is de cryobiologiefaciliteit, waar materiaal wordt opgeslagen in

vloeibare stikstof bij temperaturen onder de -150 graden. Voor start-ups is zulke apparatuur, inclusief de bijbehorende veiligheids- en kwaliteitsprocedures, zelfstandig nauwelijks te organiseren.

LUMABS: sneller én duurzamer diagnosticeren

Voor LUMABS is juist die combinatie van infrastructuur en expertise doorslaggevend. Het bedrijf ontwikkelt klinische en veterinaire diagnostiek die aanzienlijk sneller en duurzamer is dan bestaande methoden. Waar huidige procedures vaak een dag duren, levert de innovatieve diagnostische technologie van LUMABS resultaten binnen dertig minuten.

Daarnaast wordt het proces sterk vereenvoudigd en verduurzaamd. Wanneer deze innovatieve technologie in ziekenhuis- en veterinaire laboratoria wordt geïmplementeerd, kan dit het klinisch afval tot wel negentig procent verminderen. In de huidige samenwerking en met de ondersteuning van experts van Sanquin Research, heeft dezelfde diagnostische technologie van LUMABS een diagnostische bloedtest – die normaal langdurig onder gekoelde omstandigheden draait – vereenvoudigd naar een test die nu in een half uur op

kamertemperatuur kan worden uitgevoerd.

De ondersteuning via Kansen voor West werkt daarbij als vliegwiel voor deze uiterst efficiënte samenwerking. Het vergroot de geloofwaardigheid richting partners en investeerders en biedt toegang tot unieke klinische samples die anders buiten bereik blijven.

De Wegisweg voor innovatie

Hoewel er soms spanning is tussen de snelheid van een start-up en de zorgvuldigheid die bij Sanquin hoort, levert de samenwerking tastbare resultaten op. Menno gebruikt daarvoor een aansprekende metafoor: HID-INFRA is als de Wegisweg (uit Harry Potter). Ondernemers komen hier om kennis en middelen op te halen, zodat ze sterker en beter voorbereid verder kunnen.

Succes wordt daarbij niet afgemeten aan volle agenda's, maar aan doorbraken. De samenwerking met LUMABS laat zien waar HID-INFRA voor bedoeld is: goede ideeën helpen doorgroeien tot concrete toepassingen. Met gedeelde infrastructuur, heldere kaders en een sterk regionaal ecosysteem wordt de 'valley of death' zo een stuk minder diep. ■

Van wegwerpbeker naar werkgeluk

CupXchange bewijst dat een schone beker veel meer kan betekenen dan alleen minder afval. Het bedrijf van Chong Hu bouwde in korte tijd een landelijk netwerk van sociale wasstraten voor herbruikbare bakers. Wat begon als een antwoord op strengere regels rond wegwerpplastic, groeide uit tot een onderneming waar circulariteit en sociale impact samenkomen.

Dagelijks worden inmiddels zo'n 50.000 bakers gereinigd voor bedrijven, kantoren en evenementen. Tegelijkertijd biedt CupXchange werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, statushouders en medewerkers die elders moeilijk aan de slag komen.

"Mensen willen ergens bij horen," zegt Chong Hu. "Wij proberen een plek te creëren waar je jezelf kunt zijn én kunt groeien."

Volgens Hu zit de kracht juist in die combinatie van duurzaamheid en menselijkheid. "Klanten willen natuurlijk een goed werkend systeem. Maar het verhaal erachter

maakt het verschil." Met steun van het Social Impact Fonds Den Haag groeit CupXchange inmiddels verder door in heel Nederland. ■

CupXchange

Social enterprise voor herbruikbare bakers en sociale werkgelegenheid.

- Opgericht: 2022
- Dagelijks 50.000 bakers gereinigd
- Ruim 22 miljoen wegwerpbakers bespaard per jaar
- Samenwerking met Social Impact Fonds Den Haag
- Vestigingen door heel Nederland

Kapitaal met karakter:

investeren in werk, waarde en vertrouwen

Voor sociale ondernemingen is financiering vaak een obstakel. Niet omdat er geen goede ideeën zijn, maar omdat hun model anders werkt. Ze willen groeien én mensen kansen bieden die niet vanzelf aan het werk komen. Dat maakt ze waardevol, maar ook financieel risicovoller. Het Social Impact Fonds Den Haag wil die brug tussen maatschappelijke waarde en bedrijfsfinanciering slaan.

Pim Jansen, investment director bij Social Impact Fonds Den Haag, ziet het dagelijks. "We investeren niet alleen in bedrijven," zegt hij. "We investeren in mensen." Het fonds verstrekt geen subsidies, maar investeert met risicodragend kapitaal. Denk aan achtergestelde, converteerbare leningen of aandelenparticipaties. Daarbij staat impact centraal: hoeveel mensen krijgen een baan, hoe duurzaam is het model en wat draagt het bij aan de stad?

Van idee naar investeerbaar

De aanleiding voor het fonds lag in een duidelijke behoefte. Na een succesvolle lancering in Rotterdam is op uitnodiging van Social Club Den Haag kennisgemaakt en is de Gemeente Den Haag ook geïnteresseerd geraakt. Na een haalbaarheidsstudie in opdracht van de Gemeente Den Haag, uitgevoerd door SI3, heeft Lysias eind 2023 een kapitaalmarktstudie uitgevoerd in opdracht van Kansen voor West. Uit deze kapitaalmarktstudie

bleek dat sociale ondernemingen in Den Haag moeilijk toegang hebben tot passend kapitaal. Daarmee kwam het onderwerp definitief op de agenda van de Gemeente Den Haag en werd door de fondsmanager Impact First Group Kansen voor West benaderd voor een startinvestering. Na een aanvullende investering van Fonds1818 en een aantal andere vermogens- en familiefondsen werd het fonds werkelijkheid.

Volgens Pim zit de uitdaging vooral in het risicoprofiel. "Sociale ondernemingen hebben vaak hogere kosten, vergelijkbare inkomsten en in de opstartfase een langere aanloop. Reguliere financiers vinden het dan al snel te onzeker. Terwijl daar juist veel potentie zit."

Het fonds kijkt daarom anders. Vanuit onze theory of change richten we ons over drie assen op maatschappelijke transities: (i) het bevorderen van

inclusieve werkgelegenheid en kansengelijkheid, (ii) het wegnemen van blokkades op leefgebieden (zoals werk en opleiding, financiën, gezondheid, huisvesting, sociale relaties en zingeving) en (iii) het realiseren van inclusieve transities (zoals de energietransitie, transitie naar een circulaire economie, landbouw- en voedseltransitie, zorg- en onderwijstransities), altijd met de vereiste van werk of betaalbaarheid voor kwetsbare groepen.

Impact wordt systematisch gemeten, onder andere via een scorekaart. Daarbij wordt gekeken naar directe werkgelegenheid, effect op leefgebieden zoals gezondheid of financiën en bijdrage aan bredere maatschappelijke transities.

Maar impact alleen is niet genoeg. "Er moet ook een goed businessmodel onder liggen," zegt Pim. "Anders kun je de financiering niet terugbetalen en opschalen."

Meer dan geld

Het fonds biedt meer dan alleen kapitaal. Ondernemers krijgen ook toegang tot een netwerk van partners, kennis en andere sociaal ondernemers. In Den Haag is dat georganiseerd in een bredere coalitie van onder meer de gemeente, Social Club Den Haag en andere partijen in het impact-ecosysteem.

“We investeren niet alleen in bedrijven, maar in mensen.”

“Een zak geld alleen is niet genoeg,” zegt Pim. “We worden echt businesspartner. We helpen met strategie, netwerk en groei.” Dat netwerk werkt twee kanten op. Het helpt ondernemers groeien, maar zorgt ook voor nieuwe investeringskansen. Want die zijn niet vanzelfsprekend. Van alle verkennende gesprekken met ondernemers die Pim samen met het team voert, leidt slechts een klein deel daadwerkelijk tot een investering.

Van impact naar perspectief

Een voorbeeld dat voor Pim veel zegt, is de eerste investering van het fonds: CupXchange. Het bedrijf is een one-stop shop voor grootafnemers van herbruikbare bекers en combineert circulair ondernemen met sociale impact. Maar wat dat in de praktijk betekent, werd hem pas echt duidelijk tijdens een bezoek aan de Haagse vestiging.

In een voormalige distributiehال staan wasstraten waar gebruikte

bekers worden schoongemaakt. Daar werken onder meer statushouders en mensen die lange tijd buiten de arbeidsmarkt stonden.

Tijdens dat bezoek stapte een jonge medewerker naar voren. Hij was net terug van een rit om schone bекers af te leveren en wilde zijn verhaal delen.

Hij vertelde over een moeilijke jeugd, mentale uitdagingen en een periode waarin werk ver weg leek. Nu reed hij rond met een

Wat is een Social Impact Fonds?

Een Social Impact Fonds (SIF) investeert in ondernemingen die maatschappelijke impact realiseren, vaak gecombineerd met financieel rendement.

- Een investering, geen subsidie
- Focus op impactresultaat (bijv. banen, inclusie)
- Kapitaal én begeleiding
- Vaak publiek-private samenwerking

Van activiteit naar aantoonbaar effect.

SIF in de G4

Social Impact Fondsen in Nederland:

- Rotterdam – gestart in 2019
- Den Haag – gestart in 2025
- Amsterdam – gestart in 2025
- Utrecht – verwacht in 2026
- Zuid-Kennemerland-IJmond – verwacht in 2026

Van lokaal experiment naar landelijke aanpak.

“Een zak geld alleen is niet genoeg, je moet ook de omgeving organiseren.”

bus, had hij een vaste werkplek en voelde hij zich weer onderdeel van de maatschappij. Zijn trots was zichtbaar, net als de opluchting dat hij weer mee kon doen.

“Dat is het moment waarop je beseft waar het echt om draait,” zegt Pim. “Niet alleen een bedrijf dat groeit, maar iemand die weer maatschappelijk perspectief heeft. Iemand die ertoe doet.”

Breder dan één sector

Hoewel bij maatschappelijke transities vaak wordt gedacht aan de circulaire economie en energietransitie, ligt de focus van de Social Impact Fondsden breder. Het fonds richt zich op de sociale

Bio

Pim Jansen

Pim Jansen is investment director bij Impact First Group, de managementorganisatie van Social Impact Fonds Den Haag. Hij richt zich op investeringen in sociale ondernemingen die bijdragen aan werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Met een achtergrond in impact investing en venture building verbindt hij financieel rendement aan maatschappelijke waarde, met focus op stedelijke transitie.

transitie: wie kan meedoen in de economie van morgen?

Dat kan ook in sectoren als IT. Zo ondersteunt Social Impact Fonds Rotterdam bedrijven die mensen met een autisme-spectrum opleiden tot softwareontwikkelaar. Daarmee worden twee problemen tegelijk aangepakt: personeelstekort én werkloosheid.

“De sociale transitie is wat duurzaamheid tien jaar geleden was,” zegt Pim. “Het wordt steeds normaler, maar we zijn er nog niet.”

Opschalen blijft lastig

De grootste uitdaging zit in het opschalen van de business in combinatie met het maken van impact. Ondernemers lopen tegen regelgeving, versnippering en financieringsdrempels aan. Volgens Pim vraagt dat om betere samenwerking en een overheid die durft mee te bewegen.

Zijn ambitie is helder: het fonds laten groeien van circa 3 miljoen euro nu naar 8 tot 15 miljoen euro in 2027. “Dan kunnen we echt het verschil maken op schaalbare sociale impact.”

Wat hem persoonlijk drijft, is de combinatie van inhoud en medemenselijkheid. Na jaren in de financiële wereld koos Pim steeds meer voor werk waarin maatschappelijke betekenis centraal staat.

“Hier komt alles samen,” zegt hij. “De financiële kant, ondernemerschap en de menselijke maat. Dat maakt dit voor mij de leukste baan die ik ooit heb gehad.” ■

Agro Fieldlab Hydrogen is één van de strategische projecten binnen Kansen voor West.

Project	Fieldlab Waterstof NHN
Projectcode	KVW3-00066
Projectperiode	5 december 2022 – 31 december 2025
Begunstigde	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.
Financieel	Totale kosten: € 2.220.000 Kansen voor West (EFRO)-bijdrage: € 1.480.000
Doelstelling	Een groener, koolstofarm Europa

*"Waterstof
is een
logische
energiedrager."*

René Zijtregtop

Van boerenerf naar energienet:

Waterstof als schakel in Noord-Holland

De energietransitie stukt niet alleen op techniek, maar steeds vaker op iets heel basaal: ruimte op het elektriciteitsnet. Juist daar zag René Zijtregtop, lid van de Deskundigencommissie van Kansen voor West, enkele jaren geleden al een duidelijke opgave. Zijn inschatting was dat waterstof in de land- en tuinbouw een logische schakel zou worden: niet als modieuze belofte, maar als praktisch antwoord op een groeiend systeemprobleem.

“Je kunt duurzame energie opwekken, maar je kunt die niet altijd kwijt,” zegt René. “Dan moet je iets hebben waarmee je die energie kunt opslaan en later gebruiken of verkopen. Waterstof is een logische energiedrager.”

Dat inzicht vormde een belangrijke voedingsbodem voor het Agri-Fieldlab Waterstof NHN, een strategisch project binnen Kansen voor West. In Noord-Holland komen veel lijnen samen: een sterke agrarische sector, veel duurzame opwek, een hoge energievraag en toenemende netcongestie. Volgens René is het daarom logisch dat juist hier wordt gewerkt aan oplossingen die verder gaan dan een proefopstelling. “Dit is een regio waar voedselproductie, techniek, logistiek en energie samenkomen. Juist op deze plek laten we zien wat er allemaal mogelijk is.”

Voor Wouter Veeffkind kwam het fieldlab op het juiste moment voorbij. Vanuit zijn werk op het snijvlak van landbouw, energie en innovatie was hij al bezig met de vraag hoe agrarische ondernemers verder kunnen met duurzame energie. Een brainstorm over een kenniscentrum voor waterstof viel bijna samen met de vraag vanuit Greenport Noord-Holland Noord en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord om mee te bouwen aan een fieldlab. Voor Wouter klikte het meteen. “Toen dacht ik: dit is precies waar het om gaat. Niet alleen nadenken, maar het ook echt in de praktijk organiseren.”

Zijn rol werd die van verbinder en aanjager. Niet de techniek tot

in detail uitrekenen, maar zorgen dat ondernemers, onderwijs, techniekpartners en andere partijen elkaar vinden en samen stappen zetten. “Je wilt van pionieren naar een schaalbaar concept. Dan moet je niet alleen een goed idee hebben, maar ook zorgen dat de hele keten meedoet.”

Dat bleek nodig ook. De aanlooptijd was lang. Vergunningen, verzekeringen, financiering, engineering: veel werk bleef lang onzichtbaar. Maar inmiddels is er ook echt iets te zien. Een van de duidelijkste voorbeelden is loonbedrijf Sturm Jacobs in Middenmeer. Daar draait een waterstofaggregaat in combinatie met elektrisch materieel, niet als mooie demonstratie voor een uurtje, maar in de dagelijkse praktijk.

Juist dat praktische karakter maakt het verschil. Wouter: “Zo’n ondernemer moet gewoon door kunnen werken. Het moet geen Mount Everest zijn, maar een haalbare volgende stap.” Die stap bleek bovendien aantrekkelijker dan gedacht. Medewerkers waren in eerste instantie sceptisch over elektrisch werken, maar nadat één collega ermee aan de slag ging, sloeg dat snel om. De machine bleek stil, comfortabel en goed inzetbaar. Voorzichtig pionieren werd ineens iets waar anderen ook mee wilden werken.

Daarmee laat het fieldlab precies zien wat de waarde van een strategisch project is: een systeemprobleem vertalen naar een oplossing die werkt op het erf. Niet door groot te praten over de

toekomst, maar door tastbaar te maken wat ondernemers vandaag al kunnen doen.

De belangstelling blijft dan ook niet beperkt tot Noord-Holland. Vanuit andere regio’s is er inmiddels interesse in de aanpak en de lessen uit het fieldlab. Dat is volgens Wouter een belangrijk teken. “Het wordt pas echt waardevol als andere ondernemers zeggen: dit kan voor mij ook werken.”

Voor René is het succes uiteindelijk nuchter meetbaar: “Als er geld uitkomt in plaats van dat er geld bij moet, dan weet je dat je iets in handen hebt waarmee je verder kunt.” Tot die tijd blijft het fieldlab vooral doen wat het moet doen: bewijzen dat innovatie pas telt als zij ook buiten de tekentafel standhoudt. ■

Bio's

Wouter Veeffkind

Wouter Veeffkind is programmamanager Energie bij LTO Noord. Hij werkt op het snijvlak van landbouw, energietransitie en innovatie en ondersteunt agrarische ondernemers bij de toepassing van duurzame energieoplossingen.

René Zijtregtop

René Zijtregtop MSc is coördinator van de denktank Nieuwe Technieken en Zonnenvelden bij Gebiedscoöperatie Nieuwkoop. Daarnaast is hij lid van de Deskundigencommissie van Kansen voor West III, waar hij projecten beoordeelt op kwaliteit, haalbaarheid en impact.

Project	Fieldlab Waterstof NHN
Projectcode	KVW3-00066
Projectperiode	5 december 2022 – 31 december 2025
Begunstigde	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.
Financieel	Totale kosten: € 2.220.000 Kansen voor West (EFRO)-bijdrage: € 1.480.000
Doelstelling	Een groener, koolstofarm Europa

Van vismes naar vision-technologie:

PinBot maakt van Urk een high-tech seafoodhub

Urk staat al generaties lang bekend om vis, vakmanschap en handel. Maar achter de vertrouwde fileerlijnen en koelcellen verandert de sector snel. In de verwerkingshallen krijgt technologie een steeds grotere rol. Wat ooit puur handwerk was, wordt steeds vaker ondersteund, of overgenomen, door slimme systemen.

Bij VCU Robotics werken ze midden in die ontwikkeling. In Project PinBot buigt het bedrijf zich over een probleem dat in vrijwel elke visfabriek speelt: de laatste graten in zalmfilets. Die zijn moeilijk te vinden en nog lastiger te verwijderen. Met steun van Kansen voor West ontwikkelt VCU Robotics een robotsysteem dat dat proces automatiseert. Met behulp van röntgen (2D) en 3D-vision worden graten opgespoord, gelokaliseerd en vervolgens door een robotarm verwijderd.

Volgens innovator Arie Baak zit de kracht van het bedrijf in de praktijkervaring. Hij werkte zelf jarenlang in de visverwerking en weet waar processen vastlopen. Die achtergrond vertaalt hij nu naar automatiseringsoplossingen die direct aansluiten op de werkvloer. Binnen VCU Robotics richt hij zich op robotica en vision-technologie, met als doel processen efficiënter

en nauwkeuriger te maken, en tegelijkertijd minder belastend voor medewerkers. Eerder werkte het bedrijf al aan het project Precision Pack, waarin vergelijkbare technologie werd ingezet om verpakkingsprocessen slimmer en consistentier te maken.

PinBot voegt daarin een nieuwe stap toe. Het systeem combineert röntgenbeelden met 3D-data, zodat niet alleen zichtbaar wordt dát er een graat zit, maar ook precies waar. Röntgen laat afwijkingen zien, terwijl 3D-vision het oppervlak en de vorm van de filet in kaart brengt. Door die informatie te combineren ontstaat

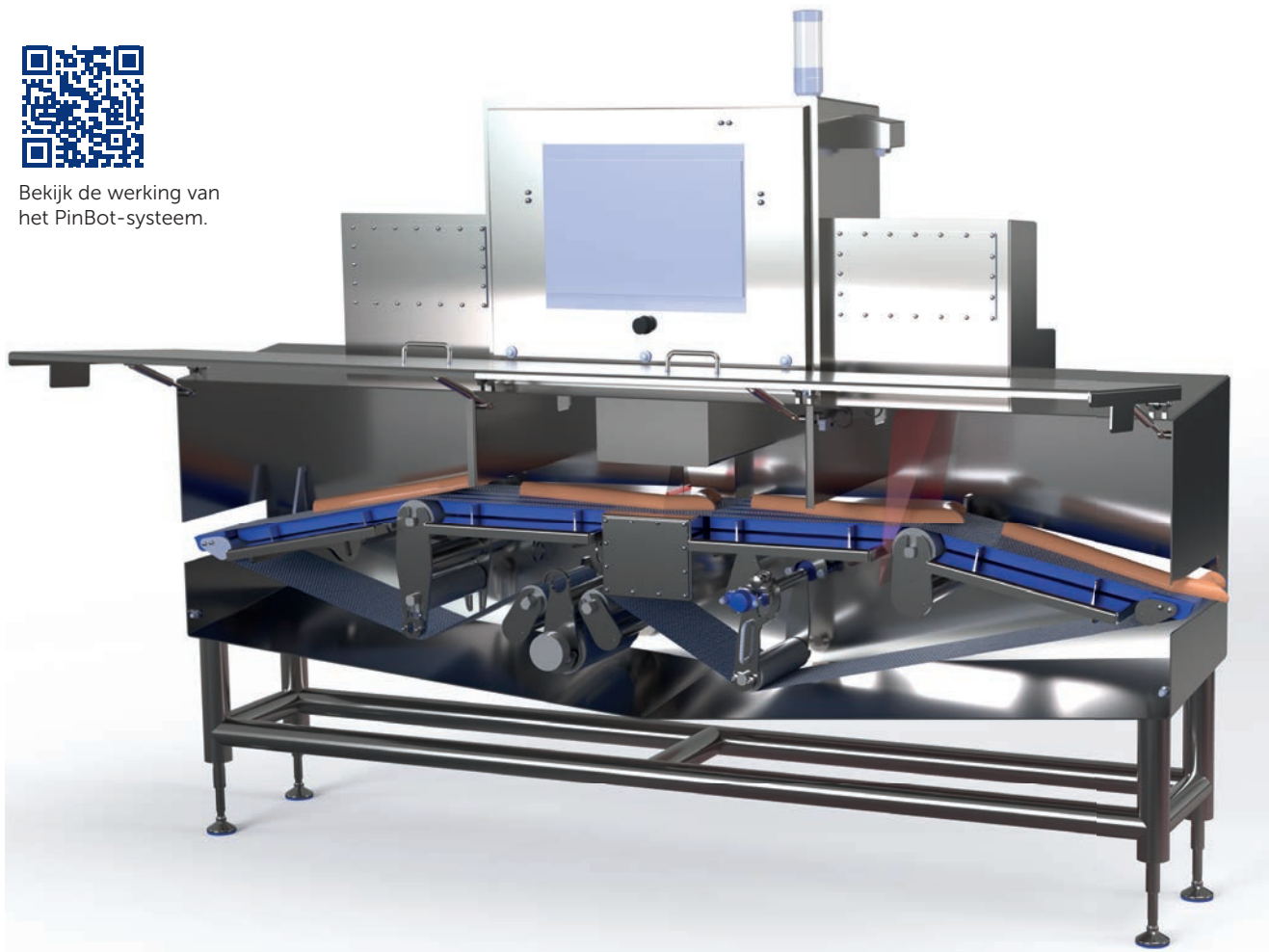
een nauwkeurig coördinatenmodel. De robot weet daardoor exact waar hij moet ingrijpen.

Die precisie is nodig, omdat het project zich richt op de lastigste categorie: de laatste vijf procent. Veel fabrieken halen al zo'n 95% van de graten machinaal weg. Daarna volgt handmatige nacontrole. En juist daar zit de uitdaging. De resterende graten zijn klein, slecht zichtbaar en zitten vaak diep in het vlees. Het werk is repeterend en vraagt constante concentratie, terwijl de snelheid van de lijn hoog ligt.

"Urk exporteert al generaties lang vis. Met projecten als PinBot exporteert het straks ook technologie."

Bekijk de werking van het PinBot-systeem.

Het PinBot-systeem wordt daarom geen vervanging van bestaande machines, maar een aanvulling. Naast de huidige lijn komt een robot die de nacontrole automatiseert. Daarbij draait alles om nauwkeurigheid. De kwaliteit van de zalm moet behouden blijven, zonder onnodig verlies van vlees. Waar bestaande technieken soms grover werken, richt PinBot zich juist op minimale, gerichte ingrepen.

Dat het project van de grond kwam, heeft niet alleen met technologie te maken. Ook de begeleiding speelde een rol. Bart Visscher, adviseur bij het Steunpunt Flevoland, begeleidt ondernemers bij innovatie- en subsidieaanvragen. Hij helpt technische plannen scherper te formuleren en vertaalt complexe ideeën naar heldere, kansrijke aanvragen. Daarbij ligt de nadruk op haalbaarheid, impact en aansluiting op regionale en Europese doelstellingen. Die combinatie blijkt

voor veel mkb'ers doorslaggevend. Zo'n traject vraagt tijd, kennis en doorzettingsvermogen. Zonder die ondersteuning was het project er waarschijnlijk wel gekomen, maar minder snel en op kleinere schaal. Voor de regio past PinBot in een bredere ontwikkeling. Flevoland zet in op maritieme innovatie en foodtech, en Urk profileert zich steeds nadrukkelijker als seafoodhub. Tegelijk groeit de sector, terwijl personeel schaars is. Robotisering helpt om werk te verlichten en processen stabiel te maken. Tegelijk verschuift de vraag naar technisch personeel. VCU Robotics groeide zelf van vijf naar tien medewerkers en werkt met stagiairs. Daarmee verandert ook het beeld van de sector: van traditioneel handwerk naar een omgeving waar techniek en innovatie centraal staan.

Opvallend is dat PinBot direct voortkomt uit de praktijk. De vraag kwam vanuit de industrie zelf.

Partner Noordzee International stelde een eerste ontwikkelbudget beschikbaar. Al snel bleek dat de stap naar röntgen en 3D-vision grotere investeringen vraagt dan gebruikelijk. Met steun van Kansen voor West kon het project worden versneld en verder geprofessionaliseerd. Het maakte het mogelijk om mensen vrij te maken en fulltime aan de ontwikkeling te werken.

Voor VCU Robotics ligt de potentie breder. Waar het bedrijf vaak maatwerk levert, kan PinBot uitgroeien tot een standaardoplossing voor de sector. Wat hier ontstaat, laat zien hoe lokale kennis kan uitgroeien tot schaalbare innovatie.

Zo ontwikkelt Urk zich stap voor stap verder. Niet alleen als plek waar vis wordt verwerkt, maar ook als broedplaats voor technologie die de sector toekomstbestendig maakt. ■

Vooruitblik editie Kans& 2027

De komende jaren worden bepalend voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling van onze regio's. Maar we maken ons ook grote zorgen over de toekomst van Europa. De discussies over het Meerjarig Financieel Kader, de begroting voor de periode 2028 tot en met 2034, lijken daarbij niet de goede kant op te gaan.

Zowel in Brussel als, vooral, in Den Haag wil men centraliseren en af van regionale regie op programmering. Zo lijken er geen regionale hoofdstukken te komen in het Nationale Plan voor Nederland. Terwijl in Brussel nog veel kaarten geschud moeten worden, neemt Nederland nu al besluiten die moeilijk terug te draaien zijn. Denk aan het terugbrengen van regionale uitvoeringsorganisaties tot intermediaire instanties en het toevoegen van extra bureaucratische lagen. Daardoor dreigt de kracht van de regio af te nemen.

Met Kansen voor West willen we die regionale kracht juist blijven ondersteunen. Door samenwerking mogelijk te maken, ruimte te geven aan experimenten en innovaties verder te helpen richting toepassing. Maar dat werkt het best met regie in de regio.

De komende periode publiceren we bovendien de laatste openstellingen binnen het huidige programma. Daarmee ronden we een belangrijke programmaperiode af. Tegelijk bereiden we ons actief voor op wat daarna komt. Want juist nu is het belangrijk om als regio's betrokken te blijven bij de keuzes die de komende jaren in Europa en Nederland worden gemaakt.

Want de grote transities van deze tijd ontstaan niet alleen in beleid of op papier.

Ze ontstaan in de praktijk. Hier, in de regio.

Medegefinancierd door
de Europese Unie

kansen voor west